

Дикий А.П.

кандидат економічних наук, доцент,
Державний університет «Житомирська політехніка»

Dykyi Anatolii

Zhytomyr Polytechnic State University

ТРАНСФОРМАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ЩО РЕАЛІЗУЮТЬ ДЕРЖАВНУ ПОЛІТИКУ В СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Система запобігання та протидії економічній злочинності має комплексний та системний характер, що впливає як на правоохоронну, так і соціальну, економічну, гуманітарну, міжнародну та іншу сфери суспільного розвитку. Важливість протидії економічній злочинності для гарантування економічної безпеки держави визначає роль державної політики в економічній сфері, особливо в частині регулювання господарської діяльності та встановлення її правових меж, вихід за які є економічним злочином. В свою чергу, формування суспільної свідомості з низьким рівнем толерантності до економічної злочинності визначає місце досліджуваної політики в гуманітарній сфері. Підготовка кваліфікованих кадрів для системи правоохоронних органів, вказує на важливість соціальної складової в частині освітньої політики. Неможливість ізоляції від світових тенденцій та глобалізації економічних відносин, вимагає міжнародної співпраці в сфері протидії транснаціональним економічним злочинам або ж переслідування злочинців.

Ключові слова: економічна злочинність, органи виконавчої влади, трансформація, державна політика, запобігання та протидія економічній злочинності, правоохоронна діяльність.

Постановка проблеми. Система запобігання та протидії економічній злочинності має комплексний та системний характер, що впливає як на правоохоронну, так і соціальну, економічну, гуманітарну, міжнародну та іншу сфери суспільного розвитку. Важливість протидії економічній злочинності для гарантування економічної безпеки держави визначає роль державної політики в економічній сфері, особливо в частині регулювання господарської діяльності та встановлення її правових меж, вихід за які є економічним злочином. В свою чергу, формування суспільної свідомості з низьким рівнем толерантності до економічної злочинності визначає місце досліджуваної політики в гуманітарній сфері. Підготовка кваліфікованих кадрів для системи правоохоронних органів, вказує на важливість соціальної складової в частині освітньої політики. Неможливість ізоляції від світових тенденцій та глобалізації економічних відносин, вимагає міжнародної співпраці в сфері протидії транснаціональним економічним злочинам

або ж переслідування злочинців. Усе це визначає роль та значення різних сфер впливу держави на запобігання та протидію економічній злочинності та роль і значення органів центральної виконавчої влади, що реалізують державну політику в різних сферах суспільного життя та є дотичними до реалізації державної політики в сфері запобігання та протидії економічній злочинності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості діяльності органів, які реалізують державну політику в сфері запобігання та протидії економічній злочинності були висвітлені в працях Д.О. Грицишена, В.В. Євдокимова, А.Л. Помаза-Помаренко, Н.А. Сіцінського, Я.Ю. Швидкого та інших, проте на сьогоднішній день є об'єктивна необхідність щодо реформування їхньої діяльності.

Формулювання цілей статті. Запропонувати способи трансформації діяльності органів центральної виконавчої влади, що реалізують державну політику в сфері запобігання та протидії економічній злочинності.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Органи центральної виконавчої влади, які направлені на реалізацію правоохоронної функції приймають безпосередню участь в формуванні та реалізації досліджуваної політики. В свою чергу, інші суб'єкти можуть виконувати сукупність інших завдань щодо реалізації державної політики як в частині різних видів забезпечення, так і в частині формування суспільної свідомості з метою сприйняття реформ в правоохоронній сфері; регулювання економічної діяльності для обмеження можливостей для економічних злочинів. В контексті зазначеного актуалізується науковий пошук напрямів трансформації діяльності органів центральної виконавчої влади, що реалізують державну політику в сфері запобігання та протидії економічній злочинності.

«Реалізація реформ в будь-якій сфері суспільного життя вимагає уточнення змісту та складу функцій суб'єктів державного управління, якими виступають центральні органи виконавчої влади. Саме на даних суб'єктів державного управління покладається реалізація державної політики у відповідних сферах. В контексті необхідності трансформації правоохоронної системи України є потреба в обґрунтуванні напрямів трансформації діяльності суб'єктів формування та реалізації державної політики в досліджуваній сфері. Питання є вкрай складне, адже склад центральних органів виконавчої влади є мінливим до політичного середовища. Так, структура Кабінету Міністрів України зазвичай змінюється в контексті виборів Президента України або Верховної Ради України. Зазначене актуалізує науковий пошук вирішення проблеми державної політики в сфері трансформації правоохоронної системи щодо інструкційного забезпечення» [1].

Важливе значення в формуванні та реалізації державної політики в сфері запобігання та протидії економічній злочинності займають центральні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику в тій чи іншій сфері. Зважаючи на міждисциплінарність, наслідки та сфери впливу економічної злочинності реалізації державної політики щодо запобігання та протидії їй має базуватися на різносторонніх механізмах, які реалізуються в соціальній, економічній, правовій, міжнародній, гуманітарній, безпековій та правоохоронній сферах.

Спираючись на попередні дослідження та запропоновану методологію формування та реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності можна спостерігати різні

об'єкти її впливу та механізми реалізації (табл. 1). Так, державна політика має забезпечити:

- трансформацію економічної діяльності;
- профілактику економічної злочинності;
- трансформацію діяльності правоохоронних органів та органів, що реалізують правоохоронну функцію;
- формування інформаційно-комунікаційної системи реалізації державної політики;
- розвиток міжнародної співпраці щодо запобігання та протидії економічній злочинності;
- забезпечення безпеки процесу реалізації правоохоронної функції щодо запобігання та протидії економічній злочинності;
- підготовку кадрів для правоохоронних органів в контексті їх кваліфікації в сфері економічної злочинності.

Усе зазначене передбачає трансформацію механізмів реалізації державної політики, які будуть застосовуватися різними центральними органами виконавчої влади.

Важливе значення в формуванні державної політики запобігання та протидії економічній злочинності має правове поле. В контексті визначених напрямів її розвитку, є потреба в удосконаленні правового регулювання економічної діяльності, що унеможливує здійснення економічного злочину та знижує вплив детермінант та збільшення обсягів тіньового сектору. В умовах динамічних змін економічного середовища, глобалізаційних процесів господарська діяльність трансформується і в таких умовах є можливості незаконної діяльності. Саме тому, регулятор має постійно переглядати та удосконалювати економічну діяльність з метою уникнення та попередження можливих ризиків виникнення економічної злочинності. Це може відбуватися як шляхом формування вимог до діяльності підприємства на момент його заснування, так і в частині розширення спектру звітування та оприлюднення інформації.

Для забезпечення профілактики економічної злочинності є необхідність реалізації сукупності заходів, які мають відповідати принципам законності, що можливо здійснити за умови їх правового регулювання, тобто, встановлення меж їх впливу на формування суспільної свідомості та зниження рівня толерантності до економічних злочинів.

Виконання правоохоронної функції держави та політичні зміни, що відбуваються, зазвичай призводять до трансформації системи правоохоронних органів, що відбувається шляхом зміни діяльності або повної ліквідації одних правоохоронних органів та створення інших. В таких умовах на

**Напрями та об'єкти державної політики запобігання та протидії економічній злочинності
в системі гарантування економічної безпеки**

КЛЮЧОВІ МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ			
Правовий	Організаційний	Інформаційний	Економічний
<i>в сфері трансформації економічної діяльності. Об'єкт впливу – економічна система держави</i>			
Удосконалення правового регулювання економічної діяльності, що унеможливило здійснення економічного злочину та знижує вплив детермінант	Організація системи нагляду, контролю, аудиту та моніторингу господарської діяльності з позиції запобігання економічним злочинам	Удосконалення системи оприлюднення інформації про господарську діяльність суб'єктів господарювання з позиції ідентифікації злочинних намірів	Формування системи стимулів та санкцій щодо господарської діяльності для запобігання економічним злочинам та втрати мотивів їх здійснення
<i>в сфері профілактики економічної злочинності. Об'єкт впливу – система профілактики</i>			
Розробка системи нормативно-правового регулювання заходів з профілактики економічних злочинів та формування суспільної свідомості з низьким рівнем толерантності до економічних злочинів	Організація заходів профілактичного, просвітницького характеру для оцінки формування мінімальної толерантності до економічних злочинів, а також оцінки рівня такої толерантності	Формування комунікації із громадянським суспільством щодо зниження рівня толерантності до економічних злочинів та формування свідомого громадянина	Формування фінансового забезпечення заходів профілактичного характеру для запобігання та протидії економічній злочинності
<i>в сфері діяльності суб'єктів реалізації правоохоронної функції. Об'єкт впливу – діяльність правоохоронних органів</i>			
Розробка та удосконалення правового регулювання діяльності існуючих та новостворених суб'єктів з реалізації державної політики в сфері запобігання та протидії економічній злочинності	Формування структури та організація діяльності правоохоронних органів та заходів із запобігання та протидії економічній злочинності	Організація інформаційно-комунікаційної системи взаємодії правоохоронних органів та інших органів з реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності	Формування фінансового забезпечення діяльності суб'єктів реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності
<i>в сфері формування інформаційно-комунікаційної системи. Об'єкт впливу – зв'язки між суб'єктами</i>			
Розробка правового регулювання щодо формування та функціонування інформаційно-комунікаційної системи взаємодії правоохоронних органів	Розробка заходів з налагодження зв'язків, комунікаційних каналів, засобів та суб'єктів обміну інформацією між правоохоронними органами	Формування порядку обміну інформацією та системи захисту інформації щодо процесів запобігання та протидії економічній злочинності	Формування фінансового забезпечення заходів з формування та функціонування інформаційно-комунікаційної системи взаємодії між правоохоронними органами
<i>в сфері міжнародної співпраці. Об'єкт впливу – міжнародні відносини</i>			
Трансформація діючого законодавства щодо взаємодії правоохоронних органів та інших суб'єктів реалізації правоохоронної функції з міжнародними поліцейськими організаціями та правоохоронними органами зарубіжних країн	Визначення форм взаємодії із міжнародними організаціями та правоохоронними органами зарубіжних країн в частині запобігання та протидії економічній злочинності	Визначення каналів зв'язку, суб'єктів передачі інформації, інформаційного захисту процесу взаємодії із міжнародними поліцейськими організаціями та іншими суб'єктами реалізації правоохоронної функції в сфері запобігання, протидії економічній злочинності	Формування фінансового забезпечення організації та комунікації щодо взаємодії із міжнародними поліцейськими організаціями та правоохоронними органами зарубіжних країн щодо запобігання та протидії економічній злочинності
<i>в сфері безпеки процесу реалізації державної політики. Об'єкт впливу – різні види та складові системи безпеки</i>			
Розробка правового забезпечення кібербезпеки, безпеки правоохоронного органу, особистої безпеки правоохоронців, учасників процесу в сфері запобігання та протидії економічній злочинності	Розробка та реалізація заходів із забезпечення кібербезпеки, безпеки правоохоронного органу, особистої безпеки правоохоронців, учасників слідчих дій та судового процесу в сфері запобігання та протидії економічній злочинності	Налагодження інформаційно-комунікаційних зв'язків із суб'єктами забезпечення кібербезпеки, безпеки правоохоронного органу, особистої безпеки правоохоронців, учасників слідчих дій та судового процесу в сфері запобігання та протидії економічній злочинності	Формування фінансового забезпечення заходів безпеки реалізації державної політики

(Закінчення таблиці 1)

Правовий	Організаційний	Інформаційний	Економічний
<i>в сфері підготовки кадрів. Об'єкт впливу – система освіти</i>			
Удосконалення правового регулювання процесу підготовки та перепідготовки кадрів для правоохоронних органів у вітчизняних відомчих та цивільних закладах вищої освіти, а також можливість підготовки кадрів в закладах освіти зарубіжних країн	Організація системи взаємодії між закладами освіти та правоохоронними органами, а також заходів щодо підвищення якості освіти та моніторингу ефективності таких заходів	Налагодження інформаційно-комунікаційної системи між учасниками освітнього процесу. Формування просвітніх заходів щодо зменшення толерантності до злочинності та корупції в правоохоронній системі	Трансформація фінансового забезпечення закладів вищої освіти та заходів із забезпечення якості освітніх послуг

державу покладається важливе завдання з розробки та удосконалення правового регулювання діяльності існуючих та новостворених суб'єктів з реалізації державної політики в сфері запобігання та протидії економічній злочинності.

Найбільш ефективними процеси запобігання та протидії економічній злочинності будуть за умови налагодження комунікації між суб'єктами формування та реалізації державної політики в досліджуваній сфері, міжнародними поліцейськими організаціями та правоохоронними органами зарубіжних країн. Це можливо забезпечити через вироблення та впровадження комплексної інформаційно-комунікаційної системи. Її результативність залежатиме від правового регулювання, яке буде розроблене та реалізоване органами центральної виконавчої влади.

Важливого значення також набуває трансформація діючого законодавства щодо взаємодії правоохоронних органів та інших суб'єктів реалізації правоохоронної функції з міжнародними поліцейськими організаціями та правоохоронними органами зарубіжних країн. Зокрема, в діючому законодавстві необхідно визначити форми такої взаємодії, встановити межі та відповідальність за реалізацію міжнародної співпраці.

Державна політика запобігання та протидії економічній злочинності буде результативна та гарантуватиме економічну безпеку держави лише за умови забезпечення безпеки інструментів її реалізації. Відповідно, актуалізується завдання розробки правового забезпечення кібербезпеки, безпеки правоохоронного органу, особистої безпеки правоохоронців, учасників слідчих дій та судового процесу в сфері запобігання та протидії економічній злочинності.

Для формування кадрового забезпечення правоохоронної системи необхідно удосконалити правове регулювання процесу підготовки та перепідготовки кадрів для правоохоронних органів

у вітчизняних відомчих та цивільних закладах вищої освіти, а також можливість підготовки кадрів в закладах освіти зарубіжних країн.

В частині розробки організаційного механізму на органи центральної виконавчої влади, які реалізують державну політику в сфері запобігання та протидії економічній злочинності або в інших сферах, причетних до даних процесів, є потреба в наступному: 1) організація системи нагляду, контролю, аудиту та моніторингу за господарською діяльністю з позиції запобігання економічним злочинам; 2) організація заходів профілактичного, просвітницького характеру для оцінки формування мінімальної толерантності до економічних злочинів, а також оцінки рівня такої толерантності; 3) формування структури та організація діяльності правоохоронних органів та заходів з запобігання та протидії економічній злочинності; 4) розробка заходів з налагодження зв'язків, комунікаційних каналів, засобів та суб'єктів обміну інформацією між правоохоронними органами; 5) визначення форм взаємодії із міжнародними організаціями та правоохоронними органами зарубіжних країн в частині запобігання та протидії економічній злочинності; 6) розробка та реалізація заходів із забезпечення кібербезпеки, безпеки правоохоронного органу, особистої безпеки правоохоронців, учасників слідчих дій та судового процесу в сфері запобігання та протидії економічній злочинності; 7) організація системи взаємодії між закладами освіти та правоохоронними органами та заходів з підвищення якості освіти та моніторингу ефективності таких заходів. В свою чергу, інформаційний механізм має передбачати наступне: 1) удосконалення системи оприлюднення інформації про господарську діяльність суб'єктів господарювання з позиції ідентифікації злочинних намірів; 2) формування комунікації із громадянським суспільством щодо зниження рівня толерантності до економічних злочинів та

формування свідомого громадянина; 3) організація інформаційно-комунікаційної системи взаємодії правоохоронних органів та інших органів з реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності; 4) формування порядку обміну інформацією та системи захисту інформації щодо процесів запобігання та протидії економічній злочинності; 5) визначення каналів зв'язку, суб'єктів передачі інформації, інформаційного захисту процесу взаємодії із міжнародними поліцейськими організаціями та іншими суб'єктами реалізації правоохоронної функції в сфері запобігання, протидії економічній злочинності; 6) налагодження інформаційно-комунікаційних зв'язків із суб'єктами забезпечення кібербезпеки, безпеки правоохоронного органу, особистої безпеки правоохоронців, учасників слідчих дій та судового процесу в сфері запобігання та протидії економічній злочинності; 7) налагодження інформаційно-комунікаційної системи між учасниками освітнього процесу. Формування просвітніх заходів щодо зменшення толерантності до злочинності та корупції в правоохоронній системі. Економічний механізм має розвиватися за наступними напрямками: 1) формування системи стимулів та санкцій щодо господарської діяльності для запобігання економічним злочинам та втрати мотивів їх здійснення; 2) формування фінансового забезпечення заходів профілактичного характеру для запобігання та протидії економічній злочинності; 3) формування фінансового забезпечення діяльності суб'єктів реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності; 4) формування фінансового забезпечення заходів з формування та функціонування інформаційно-комунікаційної системи взаємодії між правоохоронними органами; 5) формування фінансового забезпечення організації та комунікації щодо вза-

ємодії із міжнародними поліцейськими організаціями та правоохоронними органами зарубіжних країн щодо запобігання та протидії економічній злочинності; 6) формування фінансового забезпечення заходів безпеки реалізації державної політики; 7) трансформація фінансового забезпечення закладів вищої освіти та заходів із забезпечення якості освітніх послуг.

Зазначені напрями розвитку механізмів формування та реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності в системі гарантування економічної безпеки держави, визначає особливі напрями діяльності органів центральної виконавчої влади. В цілому суб'єктний склад та функціональну спрямованість в реалізації досліджуваної політики представлено в табл. 2.

Розглянемо особливості завдань кожного із вище представлених відомств та встановимо напрями їх розширення в контексті реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності в системі гарантування економічної безпеки держави.

В Положенні про Міністерство внутрішніх справ України [4] від 2006 р. наведено сукупність завдань, які покладаються на дане відомство: 1) організація і координація діяльності органів внутрішніх справ щодо забезпечення захисту прав і свобод людини та громадянина, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки; 2) участь у розробленні та реалізації державної політики щодо боротьби зі злочинністю; 3) забезпечення запобігання злочинам, їх виявлення, припинення, розкриття і розслідування, розшук осіб, які вчинили злочини; вжиття заходів до усунення причин і умов, що сприяють учиненню правопорушень; 4) організація охо-

Таблиця 2

Напрями діяльності центральних органів виконавчої влади в реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності

ОРГАНИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ЩО БЕЗПОСЕРЕДНЬО РЕАЛІЗУЮТЬ ДЕРЖАВНУ ПОЛІТИКУ В СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ	
Функції в частині запобігання та протидії економічній злочинності: <i>правоохоронна, регулювання, інформаційна, координуюча</i>	
Міністерство внутрішніх справ України	Міністерство Юстиції України
Міністерство внутрішніх справ є центральними органом виконавчої влади, що реалізує правоохоронну функцію, а отже є основним регулятором системи запобігання та протидії економічній злочинності. Більшість правоохоронних органів мають пряму підпорядкованість даному міністерству або ж підпорядковуються Кабінету міністрів України, але координуються міністром внутрішніх справ	Міністерство юстиції є центральними органом виконавчої влади, що формує правове поле реалізації правоохоронної функції держави в частині запобігання та протидії економічній злочинності. Крім того, міністерство юстиції виступає суб'єктом експертизи нормативно-правових актів щодо діяльності правоохоронних органів та власне їх діяльності в частині запобігання та протидії економічній злочинності

(Закінчення таблиці 2)

ОРГАНИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ЯКІ Є РЕГУЛЯТОРАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ		
Функції в частині запобігання та протидії економічній злочинності: <i>регулювання, інформаційна, координуюча, соціальна</i>		
Міністерство економіки України / Міністерство фінансів України	Міністерство аграрної політики та продовольства України	Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України
Міністерство економіки виступає регулятором здійснення економічної діяльності в державі та є основним суб'єктом реалізації державної політики в сфері гарантування економічної безпеки держави. В свою чергу, міністерство фінансів регулює фінансову діяльність в державі. На дані міністерства покладається сукупність функцій щодо встановлення меж законної господарської та фінансової діяльності в державі, а також особливостей діяльності суб'єктів господарювання в різних галузях економічного розвитку.	Міністерство аграрної політики та продовольства України є суб'єктом регулювання господарської діяльності в сфері сільського господарства, тобто встановлює межі діяльності сільськогосподарських підприємств. Політика міністерства має враховувати особливості злочинності та напрями порушення законодавства щодо сільськогосподарської діяльності	Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України є суб'єктом регулювання господарської діяльності промислових підприємств та встановлює межі їх діяльності. В частині запобігання та протидії економічній злочинності міністерство має налагодити комунікацію із суб'єктами реалізації правоохоронної функції для вивчення економічної злочинності та встановлення напрямів трансформації промисловості держави
ОРГАНИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ЩО РЕАЛІЗУЮТЬ ДЕРЖАВНУ ПОЛІТИКУ В СФЕРАХ, ЩО ФОРМУЮТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ		
Функції в частині запобігання та протидії економічній злочинності: <i>регулювання, інформаційна, координуюча, безпекова, просвітницька, забезпечуюча</i>		
Міністерство цифрової трансформації України	Міністерство закордонних справ України	Міністерство культури та інформаційної політики України
Міністерство є суб'єктом регулювання та забезпечення впровадження новітніх технологій в процеси запобігання та протидії економічній злочинності, зокрема при реалізації правоохоронної функції держави. Крім того, на дане підприємство покладається функція гарантування інформаційної безпеки правоохоронної системи, правоохоронних органів та правоохоронних процесів	В контексті запобігання та протидії економічній злочинності на Міністерство закордонних справ покладається особлива функція представлення держави на міжнародній арені, в цілому, та в частині правоохоронної функції, зокрема. В контексті правоохоронної функції, важливим є налагодження співпраці із міжнародними поліцейськими організаціями та правоохоронними органами зарубіжних країн	На міністерство культури та інформаційної політики покладається завдання формування суспільної свідомості, що характеризується низьким рівнем толерантності до економічних злочинів та забезпечення прийняття населенням реформ, що відбуваються в правоохоронній чи іншій сфері (спрямовані на запобігання та протидію економічній злочинності)
Міністерство освіти і науки України	Міністерство охорони здоров'я України	Міністерство фінансів України
Міністерство освіти і науки реалізує державну політику в зазначених сферах. Відповідно, має забезпечити процес підготовки та перепідготовки кадрів для правоохоронної системи та інших забезпечуючих систем запобігання та протидії економічній злочинності. Крім того, на дане міністерство покладається завдання формування суспільної свідомості та відсутності толерантності до економічних злочинів та корупції. Також, дане міністерство має сформувати механізм науково вивчення економічної злочинності та підготовки наукових кадрів	Дане міністерство в більшій мірі виконує соціальну функцію в частині запобігання та протидії економічній злочинності, адже має сформувати механізм забезпечення надання медичних послуг службовцям правоохоронних органів	Виконує функцію фінансового забезпечення правоохоронної системи в цілому та правоохоронних органів, зокрема

рони та оборони особливо важливих державних об'єктів; 5) забезпечення реалізації державної політики щодо громадянства; 6) забезпечення проведення паспортної, реєстраційної та в межах своїх повноважень міграційної роботи; 7) організація роботи, пов'язаної із забезпеченням безпеки дорожнього руху; 8) здійснення на договірних засадах охорони майна незалежно від форми власності [4]. Зазначені завдання визначають повноваження та специфіку діяльності Міністерства внутрішніх справ України. В контексті проведеного нами дослідження та зважаючи на симптом проблеми досліджуваної державної політики та місце даного відомства в гарантуванні економічної безпеки, пропонуємо розшири напрями діяльності Міністерства внутрішніх справ за для підвищення ефективності правоохоронних системи в цілому. Пропонуємо доповнити представлене положення наступними положення, що характеризують виконання завдань Міністерства:

1. В частині удосконалення інформаційно-комунікаційної системи реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності:

– координує взаємодію між органами внутрішніх справ щодо виявлення, розкриття та розслідування злочинів, зокрема в сфері господарської діяльності;

– координує взаємодію правоохоронних органів з іншими центральними органами виконавчої влади для виявлення, розкриття та розслідування злочинів, зокрема в сфері господарської діяльності;

2. В частині міжнародної співпраці:

– організовує і забезпечує співпрацю правоохоронних органів з міжнародними поліцейськими організаціями;

– організовує і забезпечує співпрацю правоохоронних органів з правоохоронними органами зарубіжних країн;

3. В частині забезпечення інформаційної безпеки правоохоронної системи:

– здійснює організаційні, інформаційні, технічні, профілактичні, навчальні, забезпечуючі заходи щодо інформаційної безпеки правоохоронних органів та правоохоронців;

– формує систему протоколів щодо забезпечення кібербезпеки правоохоронних органів та правоохоронних процесів;

4. В частині міжвідомчої взаємодії:

– приймає участь в розробці заходів з підвищення рівня економічної безпеки держави.

Міністерство юстиції України в своїй діяльності керується Постановою [5] від 2014 р., від-

повідно до якої завданнями є наступні: 1) забезпечення формування та реалізація державної правової політики, політики з питань банкрутства; 2) забезпечення формування державної політики у сфері архівної справи і діловодства та створення і функціонування державної системи страхового фонду документації; 3) здійснення загального управління у сфері надання безоплатної первинної правової допомоги та безоплатної вторинної правової допомоги; 4) забезпечення самопредставництва Мін'юсту як органу державної влади, який у випадках, передбачених законом, бере участь у справах та діє у судах України від імені та в інтересах держави, зокрема через територіальні органи Мін'юсту; здійснення захисту інтересів України у Європейському суді з прав людини, під час урегулювання спорів і розгляду в закордонних юрисдикційних органах справ за участю іноземних суб'єктів та України; 5) експертне забезпечення правосуддя; 6) організація роботи нотаріату; 7) запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (щодо адвокатських бюро, адвокатських об'єднань та адвокатів, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально; нотаріусів; суб'єктів господарювання, що надають юридичні послуги; осіб, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами); 9) здійснення міжнародно-правового співробітництва, забезпечення дотримання і виконання зобов'язань, узятих за міжнародними договорами України з правових питань [5]. В контексті реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності пропонуємо розширити напрями діяльності даного міністерства за наступними положеннями:

1. В частині удосконалення інформаційно-комунікаційної системи реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності:

– розробляє систему правового регулювання формування інформаційно-комунікаційної системи правоохоронної діяльності;

– здійснює експертизу нормативно-правових актів з налагодження взаємодії між правоохоронними органами та учасниками правоохоронних процесів;

– приймає участь у виявленні, розкритті та розслідуванні злочинів, зокрема в сфері господарської діяльності, в межах своїх повноважень;

2. В частині міжнародної співпраці:

– здійснює експертизу договорів про співпрацю правоохоронних органів з міжнародними

поліцейськими організаціями та правоохоронними органами зарубіжних країн;

3. В частині забезпечення інформаційної безпеки правоохоронної системи:

- встановлює напрями розкриття інформації про правоохоронні процеси, зокрема запобігання та протидії економічній злочинності;

- формує систему правових протоколів та регламентів щодо забезпечення кібербезпеки правоохоронних органів та правоохоронних процесів;

4. В частині міжвідомчої взаємодії:

- приймає участь в розробці заходів з підвищення рівня економічної безпеки держави.

Таким чином, Міністерство внутрішніх справ України та Міністерство юстиції України є ключовими суб'єктами формування та реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності. Визначені напрями трансформації їх діяльності стосуються формування нових механізмів вирішення назрілих проблем, які дозволять підвищити ефективність та результативність правоохоронної системи.

Вагоме значення у формуванні комплексної системи запобігання та протидії економічній злочинності для гарантування економічної безпеки займає діяльність центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику в економічній сфері та ключових галузях економіки. Вважаємо, що їх роль і значення в забезпеченні економічної безпеки в контексті подолання економічної злочинності є вкрай важливою. В контексті зазначеного пропонуємо визначити їх місце в даному процесі, що полягає в наступному:

- постійний моніторинг за економічною злочинністю в частині внесення змін в систему регулювання економічної діяльності в державі для криміналізації чи декриміналізації окремих галузей господарської діяльності;

- здійснення оцінки впливу економічної безпеки держави за її складовими та встановлення впливу економічної злочинності;

- приймати участь в розробці заходів з підвищення рівня економічної безпеки держави;

- здійснювати експертизу нормативно-правових актів на предмет впливу на економічну безпеку держави;

- організовувати та забезпечувати співпрацю з правоохоронними органами щодо запобігання та протидії економічній злочинності.

Такі органи центральної виконавчої влади як Міністерство цифрової трансформації України, Міністерство закордонних справ України, Міністерство культури та інформаційної політики України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство фінансів України, виконують сукупність функцій забезпечення реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності, зокрема: забезпечення інформаційної безпеки та впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій в правоохоронні процеси; забезпечення міжнародної співпраці; підготовка та перепідготовка кадрів для правоохоронної системи; забезпечення громадського здоров'я; фінансове забезпечення реалізації правоохоронної функції.

Висновки. На основі проведеного дослідження діяльності суб'єктів формування та реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності в системі гарантування економічної безпеки України, обґрунтовано напрями трансформації центральних органів виконавчої влади. Трансформація їх діяльності визначена в контексті запропонованих напрямів та об'єктів державної політики запобігання та протидії економічній злочинності в системі гарантування економічної безпеки: в сфері трансформації економічної діяльності; в сфері профілактики економічної злочинності; в сфері діяльності суб'єктів реалізації правоохоронної функції; в сфері формування інформаційно-комунікаційної системи; в сфері міжнародної співпраці; в сфері безпеки процесу реалізації державної політики; в сфері підготовки кадрів. Запропоновано, органи центральної виконавчої влади, що реалізують державну політику запобігання та протидії економічній злочинності, групувати наступним чином: органи центральної виконавчої влади, що безпосередньо реалізують державну політику в сфері запобігання та протидії економічній злочинності; органи центральної виконавчої влади, що регуляторами економічної діяльності; органи центральної виконавчої влади, що реалізують державну політику в сферах, що формують забезпечення реалізації державної політики в сфері запобігання та протидії економічній злочинності. Запропоновано напрями розширення їх діяльності в контексті їх місця та ролі в реалізації досліджуваної політики.

Список літератури:

1. Грицишен Д.О. Державна політика в сфері запобігання та протидії економічній злочинності : монографія. Житомир : Вид. О.О. Євенок, 2020. 384 с.

2. Грицишен Д.О. Економічна злочинність як загроза державній безпеці: сутність та засоби протидії. *Наукові праці МАУП*. 2020. С. 74–86.

3. Грицишен Д.О. Оцінка рівня безпеки України як середовища поширення економічної злочинності за міжнародними рейтингами. *Науковий вісник Ужгородського університету. Секція Економіка*. 2020. № 2. С. 10–21.

4. Положення про Міністерство внутрішніх справ України від 04.10.2006 р. № 1383. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/50038495>

5. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text>

References:

1. Hrytsyshen, D.O. (2020) *Derzhavna polityka v sferi zapobihannia ta protydii ekonomichnij zlochynnosti* [State policy in the field of prevention and counteraction of economic crime]. Zhytomyr: O.O. Yevenok. (in Ukrainian)

2. Hrytsyshen, D.O. (2020) *Ekonomichna zlochynnist' iak zahroza derzhavnij bezpetsi: sutnist' ta zasoby protydii* [Economic crime as a threat to state security: essence and countermeasures]. *Naukovi pratsi MAUP*, pp. 74–86. (in Ukrainian)

3. Hrytsyshen, D.O. (2020) *Otsinka rivnia bezpeky Ukrainy iak seredovyscha poshyrennia ekonomichnoi zlochynnosti za mizhnarodnymy rejtynhamy* [Assessment of the level of security of Ukraine as an environment for the spread of economic crime according to international ratings]. *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu*, vol. 2, pp. 10–21. (in Ukrainian)

4. *Polozhennia pro Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy* [Regulation of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/50038495>

5. *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo iustytzii Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy* [On the approval of the Regulation on the Ministry of Justice of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text>

TRANSFORMATION OF THE ACTIVITIES OF CENTRAL EXECUTIVE AUTHORITIES IMPLEMENTING STATE POLICY IN THE FIELD OF PREVENTING AND COMBATING ECONOMIC CRIME

The system of preventing and countering economic crime has a complex and systemic nature that affects both law enforcement and social, economic, humanitarian, international and other spheres of social development. The importance of combating economic crime in order to guarantee the economic security of the state determines the role of state policy in the economic sphere, especially in terms of regulating economic activity and establishing its legal boundaries, exceeding which is an economic crime. In turn, the formation of public consciousness with a low level of tolerance for economic crime determines the place of the investigated policy in the humanitarian sphere. The training of qualified personnel for the law enforcement system indicates the importance of the social component in the educational policy. The impossibility of isolation from world trends and the globalization of economic relations requires international cooperation in the field of combating transnational economic crimes or prosecuting criminals. The directions of transformation of the central bodies of executive power are substantiated. The transformation of their activity is determined in the context of the proposed directions and objects of the state policy of prevention and counteraction of economic crime in the system of guaranteeing economic security: in the field of transformation of economic activity; in the field of economic crime prevention; in the field of activity of entities implementing the law enforcement function; in the field of information and communication system formation; in the field of international cooperation; in the field of security of the state policy implementation process; in the field of personnel training. It is suggested that the bodies of the central executive power implementing the state policy of preventing and combating economic crime should be grouped as follows: bodies of the central executive power directly implementing the state policy in the field of preventing and combating economic crime; bodies of the central executive power, which are regulators of economic activity; bodies of the central executive power that implement state policy in the spheres that form the implementation of state policy in the sphere of prevention and counteraction of economic crime.

Key words: *economic crime, executive authorities, transformation, state policy, prevention and counteraction of economic crime, law enforcement activity.*